

Repetir

El conseller Tarancón ha donat a conèixer els resultats d'un estudi sobre el rendiment acadèmic de l'alumnat, realitzat per l'Institut Valencià d'Avaluació i Qualitat Educativa (IVECE), i ha anunciat les mesures educatives conseqüents. Ningú més hi ha tingut accés, així que el conseller fa un ús patrimonial del treball de l'IVECE, que instrumentalitza com a coartada d'unes mesures unilaterals. Un ús prudent i democràtic de l'estudi de l'IVECE l'hauria posat a l'abast de tota la comunitat educativa per tal d'obtenir conclusions que impliquen el professorat, la Universitat, les famílies i la pròpia Administració. Però el conseller ha preferit ser el primer a parlar-ne i, per tant, és el responsable d'haver fet valoracions que suposen, al nostre entendre, greus errors conceptuals i flagrants contradiccions.

El cap d'Educació atribueix el baix rendiment en Matemàtiques reflectit en l'informe a una manca d'esforç personal de l'alumnat, emparat per una excessiva permissibilitat normativa -en referència a la promoció automàtica- per a després admetre que, segons l'avaluació realitzada, l'alumnat procedent de famílies sense estudis presenta un rendiment molt per sota del que prové de famílies amb estudis universitaris. Una causa i l'altra són de naturalesa molt diferent: mentre la primera és una especulació, la segona se sustenta sobre raons més objectives. Tarancón anuncia que es posaran en marxa plans específics adients per compensar aquestes desigualtats de naturalesa socio-econòmica i, fet i fet, a continuació, les "oblida" i anuncia la repetició automàtica de curs dels alumnes que no superen els nivells acadèmics establerts: "Hem de tornar a conjugar el verb repetir", són les seues paraules. Aquesta mesura, més administrativa que pedagògica, actualment no la sustenta la pedagogia, perquè sempre cal conèixer ben bé les raons que hi ha darrere d'un problema de rendiment escolar. Un alumne pot oferir un baix rendiment per una manca de maduració personal, però també pot ocórrer que una alumna amb un grau de maduresa personal d'acord amb la seua edat cronològica estiga afectada per un problema familiar greu o mantinga una relació conflictiva amb el seu professor de Matemàtiques. Caldria que tots dos repetiren sense més consideracions? Només s'hi ha de decidir si el professorat, i no el conseller, està convençut que és la millor de les mesures que es poden prendre per a un alumne concret. Ja es veu que una majoria absoluta es vol, a més, infal·libre. El professorat està perdent el control sobre l'exercici de la seua professió. Els centres perden autonomia. I açò no passa solament en l'educació.

ÈPOCA IV - N.º 156. Juny 2001

SINDICAT DE TREBALLADORS I TREBALLADORES
DE L'ENSENYAMENT DEL PAÍS VALENCIÀ.
INTERSINDICAL VALENCIANA (STEPV-V)

Director: VICENT ESTEVE

Consell de Redacció: JOAN BLANCO, JORDI BOLUDA, RAFA MIRALLES

Cap de Redacció: RAFA MIRALLES

Redacció: CARMEN BERRUEZO, ONOFRE ESPINÓS,

ADEL FRANCÉS, J. LL. GONZÁLEZ MÉSQUER, JAUME LLOPIS,

ALEJANDRO MARTÍNEZ, VICENT MAURI, JUAN MIGUEL MUÑOZ,

JULIA REY, ALBERT SANSANO

Disseny i diagramació:

JORDI BOLUDA, RAFA MIRALLES

Fotografies: XELO GARCÍA, MANOLO CABANILLES, JORDI BOLUDA

Revisió lingüística: JOSE OROZCO

ALLIOLI no assumeix necessàriament els criteris i opinions
continguts en els treballs dels seus col·laboradors.

Administració, Redacció i Publicitat: Juan de Mena, 14, baix.
46008 València. Tel. 963919147. Fax: 963924334
correu-e: allioli.stepv@intersindical.org
http://www.intersindical.org/stepv

Imprimeix: Bronte Graf, S. L.
Cullerers, 18. Alaquàs. Tel. 961515017
Tiratge: 13.000 exemplars
ISSN 1576-0197
Dipòsit Legal: V-1.454-1981
Franqueig Concertat 46/075

Alacant: Glorieta P. Vicente Mogica, 5-12. 03005 Alacant. Tel. 965985165.

Alicó: Jordi de Sant Jordi, 16-B. 03804 Alicó. Tel. 965523151.

Alzira: Avda. Luis Suñer, 28-4t, p. 16. 46600 Alzira. Tel. 962400221.

Castelló: Marqués de Valverde, 8. 12003 Castelló. Tel. 964269094.

Gandia: Sant Pasqual, 13 - 1r cta. 46700 Gandia. Tel.-Fax: 962950754

València: Juan de Mena, 14. 46008 València. Tel. 963919147.

Vinaròs: Avinguda Llibertat, 4 - 5è. Tel. 964407265.

Xàtiva: Vicente Boix, 2, 3r, p. 5. 46800 Xàtiva. Tel. 962283067.

TOTES I TOTS

La petita diferència

Xelo García Murillo

Quan eixim al pati de l'escola, ella sempre se'n va amb ells. És l'ama de la pilota, és l'única xica de la classe a la qual ells perme- ten, sense intervenció de cap persona adulta, poder jugar a futbol i gaudeix del seu respecte i admiració. És inqüestionable la seua participació! I, a més, sap que sempre pot comptar amb les seues amigues i amics.

Quan eixim al pati, ell sempre se'n va amb elles. Mai juga a futbol ni a cap joc violent. Xarra, passeja, llig, busca els més menuts, conversa amb mi... Ell sap que té les seues amigues... però no els seus amics. El rebutgen totalment, no pot comptar amb ells per a res. Segurament no li perdonen la seua opció incipient. ¿Com s'atreveix, tenir-ho a la mà, menysprear allò masculí, el que és només d'ells, el que és i sempre ha estat els més èxits socialment?

Ella no sap que després de l'escola ho tindrà molt més difícil, que si vol continuar jugant amb els seus companys no li deixaran fer-ho; que fent-ho tan bé com ells no guanyarà un duro i, a més, li costarà diners de la seua butxaca.

Ell no sap que després ho tindrà més fàcil i podrà buscar i desenvolupar activitats que li agraden, sempre tindrà amigues i trobarà d'altres amics. Sempre m'ha impressionat observar el

seu comportament. Sobretot, la seua innocència, perseverància i falta d'intencionalitat, malgrat ser un assumpte de vida tan dur i

blement en l'adolescència l'aprenentatge social li provocarà alguns canvis en les seues prioritats. I després segurament recordaran l'escola com el lloc -malgrat les actituds de molts companys- on més han pogut ser ella i ell.

Em comentava una mestra d'Infantil la història d'un alumne de quatre anys, que sempre acudeix a escola amb les ungles pintades, amb roba de color de rosa i amb cosetes al cap. Ella, una persona que no es considera discriminadora, m'expressava el seu descontent amb manifestava com havia de fer alguna cosa perquè això no li convé al xiquet.

Desdramatitzàvem, réiem, recordàvem casos, canvis d'actituds dels i les mestres a través dels anys; com ha anat evolucionant en el temps l'estètica d'hommes i dones. També vam comentar la pel·lícula *Billy Elliot*.

Véuen al pèl les paraules de Montserrat Moreno: "Coeducar no és juxtaposar en una mateixa classe individus d'ambdós sexes, ni tampoc és unificar, eliminant les diferències mitjançant la presentació d'un model únic. No és uniformar les ments de xiquetes i xiquets, sinó que, pel contrari, és ensenyar a respectar allò diferent i a gaudir de la riquesa que ofereix la varietat". Doncs això.

X. G.

complicat.

Si fem una mirada enrere i recordem com eren ella i ell quan arribaren a l'escola, en Infantil, ja apreciàvem com eren de diferents de la resta de les seues companyes i companys. Després, en Primària s'ha anat aguditzant més la petita diferència, i proba-

TRIBUNA LLIURE

Educadores mal educados

Juan José Pérez*

Continuamente escuchamos a nuestros docentes quejarse de lo mal preparados que llegan los alumnos a sus clases, tanto en Primaria y Secundaria como en estudios universitarios. Pero este tipo de manifestaciones sólo consiguen poner de relieve su propia incompetencia, acompañada de un problema social mucho más grave.

He de reconocer que cuando inicié mis estudios universitarios me llevé una gran decepción. Esperaba encontrar personas con una autonomía intelectual considerable, y contra todo pronóstico pude comprobar que era evidente la presencia de un colectivo completamente manipulable, tanto entre el alumnado como en el profesorado. Pero, dejando un poco de lado estas disquisiciones, debo puntualizar un tema que me preocupa seriamente. Nunca he podido concebir el

dualismo existente entre Ciencias y Letras. Como si la realidad fuese susceptible de ser diseccionada a nuestro antojo. Y si esto no es ya suficientemente preocupante, podemos encontrar un sinfín de docentes que, incluso encajando su enseñanza dentro de uno de estos dos estereotipos de conocimiento, piensan inge-

nuamente que su asignatura es la más importante. Por ejemplo, hay profesores que, no contentos con decir que las ciencias son más importantes que las Letras, o viceversa, se permiten el lujo de atribuir a su asignatura una importancia superior.

Sin querer ser demasiado "platónico", para mí el conocimiento, de alguna manera, iría en la línea de aquella dialéctica de la que nos hablaba el viejo filósofo, aunque sin orden de preferencias en su escale-

**"Hay que tener
muy claro que es preciso
aprender a enseñar
para enseñar a aprender."**

ra de ciencias. Y si hay que atribuirle una importancia superior a algún tipo de conocimiento, habría que dársele a las ciencias que estudian el lenguaje, ya que es nuestra herramienta de conocimiento, la cualidad que nos hace ser humanos. Entiéndase la palabra superior como esa capacidad que ha permiti-

do a la raza humana adelantarse al futuro e incluso "dominar la naturaleza".

Otro interesante tema de análisis es el de la culpabilidad. Aunque ya es bien sabido que nuestra cultura, debido a la influencia dogmática del catolicismo, está basada en la culpabilidad, esto no sería del todo perjudicial si alguna vez buscásemos a los culpables en nosotros mismos. ¿Por qué afirmamos que los demás no se enteran en lugar de decir que no nos explicamos bien? O ¿por qué decimos que los demás no saben explicarse, en lugar de reconocer que lo que ocurre es que no los comprendemos?.

Si alumnos y profesores nos hiciésemos alguna vez este tipo de preguntas, el proceso educativo adquiriría unos parámetros de complejidad que hasta ahora sólo parecen ciencia-ficción.

Hay que tener muy claro que es preciso aprender a enseñar para enseñar a aprender. Aunque esta reflexión, muy conocida por todos, no está todavía lo suficientemente considerada.

* Alumno de Magisterio. Universitat Jaume I, Castelló

Hem llegit

Merecen nuestra solidaridad

Ahi están, acampados en el Paseo de la Castellana, enfrente del Ministerio de Ciencia y Tecnología. Los días y las noches pasan para ellos, y las semanas, y los meses; la lluvia se precipita sobre las tiendas de plástico, que no les defienden de las peores agresiones de la intemperie; el frío de la madrugada les despierta de sueños inquietos que no restituyen las energías de sus cuerpos exhaustos. Nada de esto ha podido vencer hasta ahora la férrea voluntad que anima a estos hombres. Vendrán los grandes calores de Madrid y, de ser necesario, allí seguirán, a la espera de que la justicia y el respeto les pidan perdón, por haber tardado tanto y por haberles abandonado. Son los trabajadores de Sintel, víctimas de la antihumana lógica capitalista que convierte a las personas en material de desecho.

A su vez, las mujeres y las hijas de estos hombres ya llevan más de cien días encerradas en la Catedral de la Almudena, empeñadas en la misma lucha, tan firmes como sus maridos y sus padres. Esperan, también ellas, que el respeto y la justicia se manifiesten al fin, como única compensación aceptable en pago de las pruebas de dignidad individual y colectiva que, día tras día, nos vienen dando. Merecen nuestra solidaridad. Generosa. Total.

José Saramago
(Carta dirigida a la manifestació de la gent de Sintel)

A P E U D ' A U L A

Final de curs

Carme Miquel

A l'pati de l'escola fa calor i els xiquets i xiquetes busquen l'ombra dels arbres. I la calor ens avisa que el curs acaba. El llistat del nou alumnat admès per a l'any que ve roman penjat a la porta, i també altres notificacions, llibres, beques... Dins del centre, el professorat s'a-fanya amb els butlletins informatius i les memòries. Tot ens suggereix el tancament d'una etapa i ens planteja els reptes per a la pròxima, la del proper curs.

És així cada any. Amb l'estrés de l'acabament, sense temps a penes de pensar l'escola, de pensar cada escola. Sense l'espai que cal per a la reflexió col·lectiva.

I penso que als diaris i als carrers la vida, el transcurs de la quotidianitat, es mostra de vegades cruel, de vegades descon-

tant. Com entrar a l'escola el món exterior i treure'n aspectes positius? Com fer dels esdeveniments de cada dia elements d'anàlisi crítica? Com podem aportar l'alumnat mitjans per defensar-se de les agressions d'un ambient competitiu, consumista i trivialitzador? Quin és el món que li hem de mostrar? Quines ferramentes podem oferir-li per a que pugui transformar la realitat que l'envolta?

Estem a final de curs i les preses no ens deixen revisar, una vegada més, allò que hauria de ser l'enfocament i la pràctica educativa de la nostra escola. I acabarem seguint les rutines de sempre.

I penso que la societat dominant necessita persones acrítiques, passives. Hem de fer-li el joc? Podem des de l'escola ajudar a la formació de persones capaces de transformar la realitat? O la capacitat de l'escola en la formació de les persones és insignificant davant dels models i sistemes de valors contraris i del poder de persuasió dels mitjans de comunicació? Perquè del que no podem dubtar és que, amb freqüència, si volem educar hem d'anar en contra d'allò que la

societat ofereix com a models a imitar i com a fites a aconseguir. Són precisament contravalors allò que està potenciant la societat dominant: l'individualisme, el consumisme, la passivitat, la vulgaritat, l'acriticisme, la insolidaritat.

El curs s'acaba, ens envaeix el dubte i penso que molts dels objectius que ens havíem plantejat s'han quedat al paper. I tot plegat... hem fet tantes coses a l'escola...! Setmanes de la salut, de la pau, del medi ambient, activitats interculturals. I tot això també en el dia a dia.

A final de curs, la safagor i l'estrés ens ennuvolen el cervell. Tenim tendència a veure les coses de color negre. Però no sempre. La colla de criatures que crida en el pati, el riure dels i les adolescents que s'acacen i d'amagat es demostren tendresa, les mares i pares que ens pregunten com va tot, les companyes que pensen ja com es reorganitzaran el curs vinent, el potencial de vida bella que envolta el món petit de les nostres escoles, ens renova. Dins de no res continuarem amb el bregar de cada dia.

T E M P S D E C A M P U S

Rector Peset

Rafael Xambó

Això fou que el 24 de maig de 1941 a les sis de la vesprada moria afusellat pels criminals franquistes un home bo, un home de ciència, un home al qual no havien pogut atribuir cap delictes més que pensar de manera diferent dels vencedors. Havia estat rector de la Universitat de València entre els anys 1932 i 1934. Tenia tres doctorats i parlava francès i alemany. Un intel·lectual qualificat que honorava la nostra universitat amb el seu magisteri, i respecte del qual els qui foren els seus alumnes declaraven una franca i sincera admiració, tant pels seus coneixements com per la manera àgil de transmetre'ls, d'ensenyar, així com per la seua humanitat. Era un home de ciència compromès amb el seu temps i amb el seu país. Va excel·lir en la tasca de fer retrocedir les malalties endèmiques, les epidèmies que en el primer terç de segle encara amenaçaven amb intensitat la salut dels valencians. Va dirigir campanyes de vacunació des del seu lloc com a responsable de salut pública de l'Ajuntament de València.

Era, doncs, un home estimat pel poble que, quan va arribar el moment de comprometre's amb les esperances que despertava la Segona República, no va dubtar en encapçalar la llista del Front Popular en les eleccions de 1936. En aquell temps les llistes eren obertes, i Joan B. Peset i Aleixandre va ser el diputat més

votat de la circumscripció. En els anys de la guerra va auxiliar molts dels perseguits per les actituds més intolerants de l'esquerra, fins el punt de refugiar gent a sa casa. No va poder eixir per Alacant, tal com els va passar a molts altres, i va patir els camps de concentració i la presó.

Quan fou jutjat, la condemna permetia l'indult de la pena de mort. Així que tres metges falangistes i assassins no en tingueren prou i reclamen un nou judici, aportant com a prova nova una conferència dictada en la Universitat de València l'any 1937, en la qual criticava la sublevació feixista com la resposta inadequada dels qui no havien acceptat que havien perdut les eleccions. Al remat, fou condemnat a mort per una conferència, per les idees democràtiques i republicanes, per estar del costat del poble, del pensament i la llibertat.

La seua simple existència fou silenciada durant tots els anys del franquisme. Només amb la transició fou possible recuperar la seua memòria. Hui dia, porten el seu nom un hospital de la xarxa pública i una avinguda important de la ciutat de València. L'altre dia, la Universitat li va retre un homenatge. Els fills dels vencedors deuen pensar encara que fou ben executat. Ningun càrrec del PP va acudir a l'acte. Potser Tarancon ténia alguna escola privada que visitar.

T E A T R E S D E L ' E S C O L A

Voluntat d'heretgia

Jaume Martínez Bonafé

Com sabeu, sempre hem viscut protegits pel dogma. I això és formidable perquè ens estalvia maldecaps i no hem de pensar, que ens sobra feina per totes bandes, o ens falta temps per tots els llocs, que no sé si és el mateix. Clar que tot és segons es mire, perquè també el dogma pot semblar avorrit, immobilitista i poc emocionant; o siga, que en qüestions de pensament és pla, únic, totalitari i gris. Afortunadament -també segons es mire-, junt al dogma ha hagut sempre voluntat d'heretgia. Gent que sostenia idees contràries al pensament hegemònic, elements que es jugaven el bigot per mantenir-se en l'error, que és, com sabeu, tot allò que està en contra dels principis tinguts per certs. O siga, persones que portaven la contrària, que feien crítica. I això és el que ha fet la vida i el pensament menys immobilitista, més emocionant, i també, clar, és el que ha fet avançar una vida pensada autònomament i no colonitzada. Voluntat d'heretgia la tenia Nietzsche, i Foucault, i la va tenir també Savater, quan ens va ensenyar a estimar aquests i altres heretges abans de convertir-se. D'una manera més casolana, el meu estimat heretge particular és Josep Vicent Marqués amb el seu "País perplex" i les seues tesis sobre el nacionalisme valencià.

També hi ha hagut voluntat d'heretgia a la pedagogia. Els principals heretges com m'he trobat a l'escola han estat els xiquets i les xiquetes, però aquests ara no conten a aquesta història. Després estava la gent dels Moviments de Renovació Pedagògica (MRP), contraris

sempre al dogma. Quan la inspecció demanava programar per objectius operatius, els MRP feien arrelament al medi i passaven del llibre de text i de la inspecció (no m'ho invente, està escrit a les actes de les Escoles d'Estiu, així que...). Quan arriba la Reforma i el constructivisme, potser que hi haguera algun convers, que tampoc és qüestió d'anar tota la vida d'apòstata, blasfemant i fent olor de socarrat. Potser. Però quasi les úniques veus heterodoxes que d'una manera prudent i distanciada van advertir aleshores que no anava per ahí el camí van estar la gent dels MRP i el sindicat que fabrica aquest ALL-I-OLI. Recorde ara el treball de Melcior Botella, un encantador acefalita. Rebels i heresiàrgues els ha hagut de bons a la pedagogia. Un dels clàssics és Ferrer i Guàrdia, que deia que la coeducació també havia de ser de classe social, i que els diumenges es podrien obrir les escoles perquè hi anara la gent del sindicat, i li va encarregar un llibre de lectura per a l'escola a Anselmo Lorenzo, un tipògraf que discutia aleshores amb Marx la constitució de la Primera Internacional a l'Estat espanyol de finals del XIX. Un heretge d'ara mateix és el subcomandant Marcos, el qual diu que els capitalistes també administren la seua estupidesa.

Però tornant als MRP, la meua escola d'heretgia favorita, no acabe d'entendre que a un congrés estatal sobre "construir l'escola des de la diversitat i per a la igualtat", organitzat recentment junt a una considerable retafila de sigles, la conferència inaugural fóra impartida per Federico Mayor Zaragoza. Increïble decisió d'eixes que anomenem "políticament correctes". Si és un indicati dels temps que corren, aviseu-me quan siga l'hora d'estirar-li els bigots al gat.